Analyysi

Mitä Britannian EU-ero merkitsisi rahoitusmarkkinoille?

Rahoitusvakaus | 12.05.2016 | Karlo Kauko

KIRJOITTAJA

Karlo Kauko
Neuvonantaja

Britannia järjestää 23.6.2016 kansanäänestyksen EU:sta eroamisesta. Mielipidemittausten valossa äänestyksen tulos on epävarma. Koska yksikään maa ei ole vielä eronnut EU:sta, eroamisen vaikutuksista ei ole kokemuksia. Taloudelliset seuraukset riippuvat pitkälti EU:n ja Britannian taloussuhteiden järjestelyistä. Eroamisriski on silti jo heikentänyt punnan valuuttakurssia. Lontoon Cityn asema kansainvälisenä finanssikeskuksena todennäköisesti heikkenisi, ja jotkin toimijat saattaisivat siirtyä euroalueelle.

Jäsenvaltio voi erota EU:sta pelkästään ilmoittamalla eroamisestaan. Jos muuta ei sovita, ero tulee voimaan kahden vuoden kuluttua ilmoituksesta.[1] Kokemusta tällaisen eron seurauksista ei ole. Kun Grönlanti irrottautui Euroopan talousyhteisöstä vuonna 1985 ja Algeria itsenäistyessään vuonna 1962, kumpikaan ei ollut yhteisön varsinainen jäsenvaltio eikä EU:ta nykyisessä muodossaan tuolloin vielä ollut.

Britannia ei ole EU-maista integroituneimpia, mikä heikentänee eron vaikutuksia. Maa ei kuulu Schengen-alueeseen, euroalueeseen eikä keskuspankkien TARGET2-maksujärjestelmään. Britannian asema mahdollisen eron jälkeen onkin vielä epäselvä. Jos siitä tulisi Norjan ja Islannin tavoin Euroopan talousalueen (ETA) jäsenvaltio ja Eftan jäsen, vaikutukset voisivat jäädä vähäisiksi. Vaikutukset olisivat puolestaan tuntuvampia, jos EU ja Britannia solmisivat vain löyhän tulliliiton. Ääritapauksessa EU-maiden ja Britannian kaupassa noudatettaisiin Maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjä.

Englannin pankki on arvioinut, että ero heikentäisi maan talouden kasvupotentiaalia.[2] Sekä Britannian valtiovarainministeriön raportin[3] että maan elinkeinoelämän keskusliiton (CBI) teettämän selvityksen[4] mukaan erolla olisi voimakkaita kielteisiä vaikutuksia kansantalouteen, etenkin jos maa ei kuuluisi edes Euroopan talousalueeseen.

Jos keskeiset johtopäätökset ovat oikeita, monien brittiläisten joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden luottoluokitus todennäköisesti heikkenisi. Luottojohdannaismarkkinat ovat jo hinnoitelleet Britannian valtionlainojen riskien kohoamista. Joukkolainojen hintojen lasku heikentäisi monien pankkien vakavaraisuutta sekä Britanniassa että muualla, mikä voisi vähentää luottojen tarjontaa. Lisäksi brittipankkien luottokelpoisuus todennäköisesti heikkenisi. Britannian pitkällinen vaihtotaseen alijäämä ei ainakaan helpottaisi tilannetta.

Koska odotukset vaikuttavat valuuttakursseihin, punnan ja muiden valuuttojen väliset valuuttakurssit voisivat muuttua voimakkaasti. Englannin pankin rahapoliittinen komitea arvio 17.3., että punnan taannoinen heikkeneminen johtui osittain kansanäänestykseen liittyvistä riskeistä, joskaan vaikutusta varallisuushintoihin tai riskipreemioihin ei ollut havaittavissa.

Lontoon City on yksi maailman merkittävimmistä finanssikeskuksista. Kaikki EU- tai muissa ETA-maissa toimiluvan saaneet pankit voivat avata sivukonttorin Lontoossa tai missä tahansa muussa ETA-maassa kotimaisella toimiluvallaan. Samaten yhdessä ETA-maassa saatu toimilupa oikeuttaa tarjoamaan rahoituspalveluita muihin ETA-maihin myös kiinteää toimipaikkaa perustamatta. Monet yhdysvaltalaiset ja sveitsiläiset pankit ovat päässeet EU-markkinoille Lontoosta käsin brittiläisellä toimiluvalla. Tämä tilanne ehkä päättyy, jos Britannia ei olisi edes ETA-maa. Lontoosta käsin tarjotaan tärkeitä palveluita muiden EU-maiden asiakkaille. Tällaisia ovat esimerkiksi keskusvastapuolipalvelut.[5]

Deutsche Bankin raportissa[6] esitetään, ettei EU:n kannattaisi tehdä Britannian kanssa sopimusta, joka antaisi eroavalle valtiolle laajoja etuja, koska tämä voisi houkutella muitakin maita eroamaan. Esimerkiksi pääsy rahoitusalan yhteismarkkinoille voitaisiin estää. Monet muut EU-maat näkisivät mielellään rahoitusalalla työskentelevien hyväpalkkaisten veronmaksajien muuttavan omaan maahansa. Esimerkiksi HSBC-pankin hallituksen puheenjohtaja Douglas Flint väläytti radiohaastattelussa 15. helmikuuta mahdollisuutta siirtää noin tuhat työpaikkaa tytäryhtiöön Pariisiin, jos Britannia eroaa EU:sta.

Toimintojen alasajo ja korvaavien toimintojen käynnistäminen muualla ei olisi yksinkertaista. Siirtymän yhteydessä voitaisiin tehdä virheitä, jotka voisivat aiheuttaa toiminnan keskeytyksiä ja suuriakin tappioita sekä muuttaville yrityksille että niiden asiakkaille ja muille sidosryhmille. Luultavasti osa henkilökunnasta vaihtuisi, mikä lisäisi näitä operationaalisia riskejä.

Eroaminen aiheuttaisi tarpeita muuttaa lainsäädäntöä Britanniassa, EU-tasolla ja jäseniksi jäävissä maissa. Monet säädökset on laadittu olettaen, että Britannia on mukana unionissa. Direktiiveissä on eksplisiittisiä viittauksia esimerkiksi kansallisiin poikkeuksiin. Oletus Britannian jäsenyydestä voi olla vähemmän näkyvällä tavalla monissa kansallisissa ja EU-tason säädöksissä. Tarvittava

lainsäädännön muuttaminen veisi resursseja muulta valvonnan ja sääntelyn kehittämiseltä. [7]

Viitteet

1. Sopimus Euroopan unionista, artikla 50. ↑
2. EU Membership and the Bank of England (lokakuu 2015). ↑
3. HM Treasury analysis: The long-term economic impact of EU membership and its alternatives (huhtikuu 2016). ↑
4. PricewaterhouseCoopers (maaliskuu 2016) Leaving the EU, Implications for the UK Economy. ↑
5. Keskusvastapuolipalveluista tarkemmin Kasperi Korpisen artikkelissa ”Keskusvastapuolet voivat sekä estää että edistää riskejä” (julkaistaan 19.5.2016) Ks. www.eurojatalous.fi. ↑
6. Brexit update: the days ahead and what chances a good UK deal? (14.4.2016). ↑
7. Association for Financial Markets in Europe (2016): The UK Referendum – challenges for Europe’s capital markets. S. 36–57. ↑

Asiasanat

brexit, EU-jäsenyys, Iso-Britannia, kansanäänestys